

# **„Restauriranje djela Roberta Frangeša Mihanovića iz zbirke Grada Zagreba pohranjenih u Gliptoteci HAZU“**

Projekt obuhvaća pet skulptura Roberta Frangeša Mihanovića oštećenih u potresu. Realizacija programa se planira uz odobrenje Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode.

## **Prijedlog konzervatorsko-restauratorskih radova na skulpturama u vlasništvu Grada Zagreba pohranjenih u Gliptoteci Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti s opisom postojećeg stanja**

1

Autor: Robert Frangeš – Mihanović

Materijal: sadra

Dimenzije: 87 x 80 x 23 cm

Inventarni broj: MZP-673

Naziv djela: General Borojević - skica za spomenik



### **Opis oštećenja – zatečeno stanje:**

Skulptura je dezintegrirana uslijed pada za vrijeme potresa. Razlomljena je u više komada i krhotina. Tijekom potresa se odvojila desna noga generala, a ujedno se i figura generala se odvojila od figure konja. Okrhnulo se uho konja.

### **Prijedlog radova**

Predlaže se sve dezintegrirane elemente razlomljene skulpture vratiti u svoj izvorni položaj i zalijepiti ih PVA ljepilom, te potom izvesti nadoknadu u sloju nedostajućeg gipsa i nadomjestiti patinu.

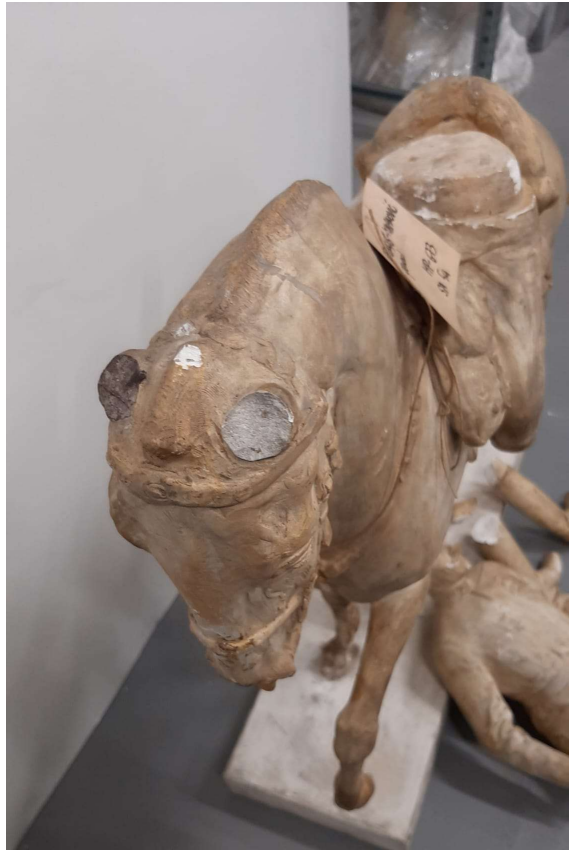
Potrebno je utvrditi čvrstoću gipsa te razmotriti mogućnost ugradnje armature u obje noge te u trup tijela, kako bi se postiglo dodatno učvršćivanje odvojenih dijelova, predlaže se usaditi svojevrsni nosač, odnosno šipku izrađenu od metala otpornog na koroziju, a lomove međusobno pričvrstiti ljepilom na bazi akrilne smole.

Nedostajuće dijelove poput ušiju konja potrebno je nadomjestiti.

Svu nečistoću i mrlje se predlaže ukloniti suhim četkama i restauratorskim spužvama. Abrazije u sloju gipsa se predlaže nadomjestiti smjesom na bazi gipsa, te nakon sušenja obrisati i oblikovati prema izvorniku, te nadomjestiti patinu.

Retuš, odnosno patiniranje površina na kojima nedostaje patina se predlaže izvesti restauratorskim akrilnim bojama i ujednačiti s okolnim obojenjem.





2

Naziv djela: Seljanka ( gornja polovica ) - reljef  
za palaču Croatia

Autor: Robert Frangeš – Mihanović

Materijal: sadra

Dimenzije: 1,26 x 1 m

Inventarni broj: MZP-706



**Opis oštećenja – zatečeno stanje:**

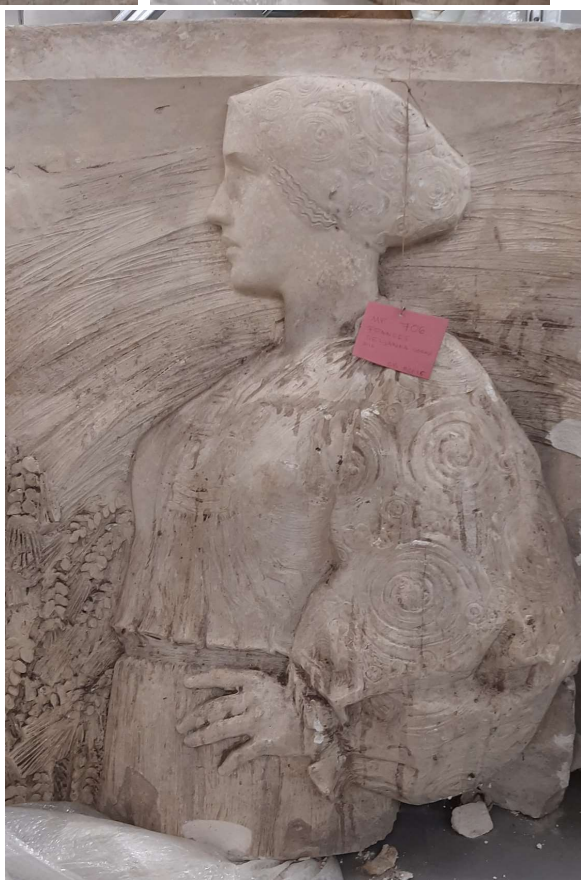
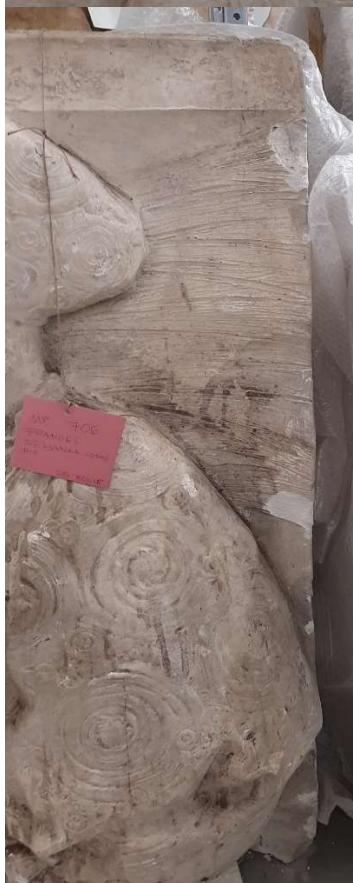
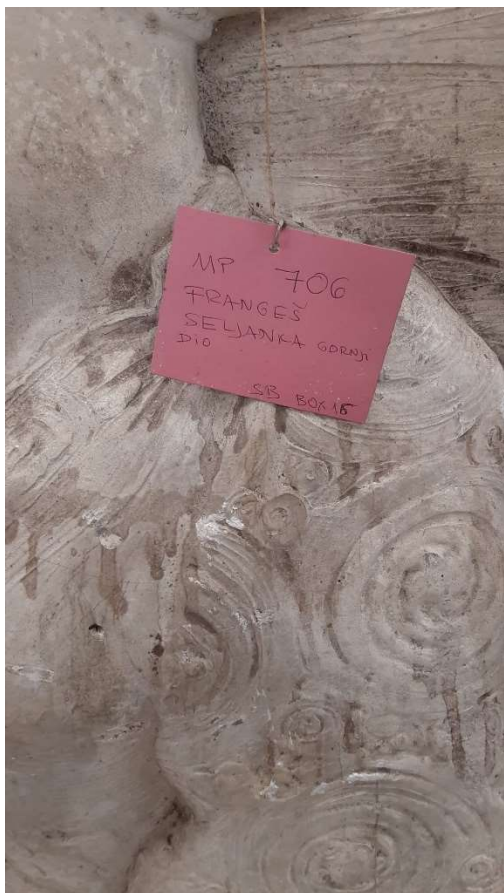
Prilikom potresa skulptura odnosno reljef je zadobio oštećenja na način da su otkrhnuti dijelovi poprsja, na reljefu vidljiva minimalna oštećenja cjelina, te više abrazija na površini reljefa.

**Prijedlog radova:**

Predlaže se sva površinska oštećenja rekonstruirati u gipsi i nadomjestiti patinu. Svu nečistoću i mrlje se predlaže ukloniti suhim četkama i restauratorskim spužvama. Izradit će se armatura pomoću koje će se odlomljeni dijelovi učvrstiti.

Abrazije u sloju gipsa se predlaže nadomjestiti smjesom na bazi gipsa, te nakon sušenja obrušiti i oblikovati prema izvorniku, zatim će se nanijeti kiparski i slikarski retuš te nadomjestiti patinu.





3

Naziv djela: Bogoštovlje - skica reljefa za

Sveuč. knjižnicu Zagreb

Autor: Robert Frangeš – Mihanović

Materijal: sadra

Dimenzije: v=0,7 m

Inventarni broj: MZP-645



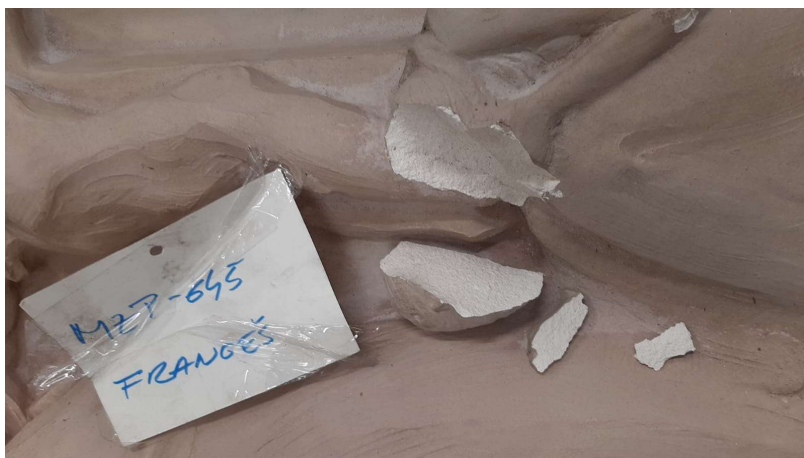
#### **Opis oštećenja – zatečeno stanje:**

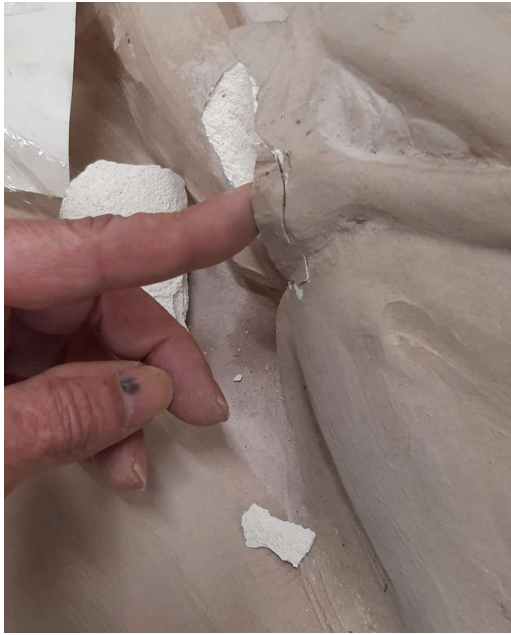
Prilikom potresa skulptura je zadobila oštećenja u obliku prijeloma, odlomljena je glava figure koja se nalazi ispod figure raspetog Krista. Otkrhnuta glava je sačuvana. Preostali dio predmeta zatečen je u cijelosti. Vidljivo je više abrazija u sloju gipsa duž površine reljefa.

#### **Prijedlog radova**

Predlaže se sve dezintegrirane elemente razlomljene skulpture vratiti u svoj izvorni položaj i zalijepiti ih PVA ljepilom. Potrebno je utvrditi čvrstoću gipsa te razmotriti mogućnost ugradnje armature i unutarnje konstrukcije pomoću kojih će se učvrstiti odlomljeni dijelovi. Potom je potrebno izvesti nadoknadu u sloju nedostajućeg gipsa i nadomjestiti patinu. Svu nečistoću i mrlje se predlaže ukloniti suhim četkama i restauratorskim spužvama. Abrazije u sloju gipsa se predlaže nadomjestiti smjesom na bazi gipsa, te nakon sušenja obrisati i oblikovati prema izvorniku, te nadomjestiti patinu primjenom kiparskog i slikarskog retuša.









4

Naziv djela: Očaj

Autor: Robert Frangeš – Mihanović

Materijal: sadra

Dimenzije: cjelina: v=0,135 m

Inventarni broj: MZP- 1426



#### Opis oštećenja - Zatečeno stanje:

U potresu se skulptura prevrnula te se odlomila šaka, koja je sačuvana.

#### Prijedlog radova:

Predlaže se sve dezintegrirane elemente razlomljene skulpture vratiti u svoj izvorni položaj i zalijepiti ih PVA ljepilom, te umetnuti unutarnju konstrukciju i armature kako bi se odlomljeni dijelovi učvrstili. Potom se izvodi nadoknada u sloju nedostajućeg gipsa i nadomjestiti patinu. Svu nečistoću i mrlje se predlaže ukloniti suhim četkama i restauratorskim spužvama. Abrazije u sloju gipsa se predlaže nadomjestiti smjesom na bazi gipsa, te nakon sušenja obrusiti i oblikovati prema izvorniku, te nadomjestiti patinu.



5

Naziv djela: Seljak

Autor: Robert Frangeš – Mihanović

Materijal: sadra

Dimenzije: cjelina: v=0,61 m

Inventarni broj: MZP- 688



**Opis oštećenja - Zatečeno stanje:**

Uslijed potresa skulptura je pala te se polomila u tri veća dijela. Razbijena je glava te obje noge, koje su sačuvane.

**Prijedlog radova:**

Predlaže se sve dezintegrirane elemente razlomljene skulpture vratiti u svoj izvorni položaj i zalijepiti ih PVA ljepilom, te potom izvesti nadoknadu u sloju nedostajućeg gipsa i nadomjestiti patinu. Kako bi se cjelina skulpture učvrstila predlaže se izrada armatura i unutarnjih konstrukcija skulpture. Svu nečistoću i mrlje se predlaže ukloniti suhim četkama i restauratorskim spužvama. Abrazije u sloju gipsa se predlaže nadomjestiti smjesom na bazi gipsa, te nakon sušenja obrisiti i oblikovati prema izvorniku, te nadomjestiti patinu.





Prijedlog radova izradili:  
Ivana Drmić, konzervator-restaurator savjetnik

*Idr*

Andrea Šimunić, viši konzervator povjesničar umjetnosti

*AŠimunić*